

Juli 2023

Hierbij ontvangt u het tweede bulletin van de commissie die onderzoek doet naar afstand en adoptie in Nederland in de periode van 1956 tot 1984. Het onderzoek is inmiddels gestart en zal naar verwachting eind 2024 klaar zijn. Dan biedt de commissie het eindrapport aan en kan iedereen lezen wat het onderzoek boven tafel heeft gebracht. Tot die tijd kunnen de mensen die hiervoor belangstelling hebben, lezen over het onderzoek in de bulletins. Als u mensen kent die dit een belangrijk onderwerp vinden maar die de bulletins nog niet toegestuurd krijgen dan kunt u ze dit bulletin doorsturen. Zij kunnen zich ook zelf opgeven via bulletin@cbaa.nl zodat ze de volgende bulletins automatisch toegestuurd krijgen.

VOORWOORD VAN DE VOORZITTER

Micha de Winter

Mede namens mijn collega's van de Commissie Binnenlandse Afstand en Adoptie (prof. Mariëlle Bruning, prof. Trudy Dehue, prof. Trudy Mooren en prof. Carol van Nijnatten) bied ik u hierbij graag ons tweede informatiebulletin aan. Op ons eerste bulletin kregen we veel aardige reacties. Fijn om te weten dat veel mensen meekijken naar wat we doen.

Vandaag kunt u lezen hoe we aan het werk zijn gegaan. We willen onze drie hoofdvragen over binnenlandse afstand en adoptie kunnen beantwoorden. U weet het misschien nog uit ons vorige bulletin: we willen weten wat er rond dit thema precies is gebeurd, hoe dat heeft kunnen gebeuren en welke instanties erbij een rol speelden, en hoe de gebeurtenissen door betrokkenen zijn ervaren. We hebben drie goede onderzoeksinstellingen gevonden die elk een deelonderzoek gaan doen. Daar zijn we erg blij mee. Het geeft ons de hoop en het vertrouwen dat we eind 2024 dan eindelijk een grondig onderzoek kunnen presenteren naar de gang van zaken rond binnenlandse afstand en adoptie. Velen kijken hier al zolang naar uit.

Onze commissie is helemaal onafhankelijk. Dat wil zeggen: zonder bemoeienis van overheid en politiek. Zo kunnen we zorgen voor wetenschappelijke kwaliteit en zorgvuldigheid. De bescherming van persoonsgegevens speelt daarbij een belangrijke rol. In dit bulletin kunt u ook daar iets over lezen.

Ook heb ik een verzoek aan u allen. Tijdens een ingewikkeld onderzoek zoals dit gaat er heel veel goed. Maar er kan misschien ook wel een keer iets misgaan; het is tenslotte mensenwerk. Van onze kant doen we ons uiterste best om problemen zoals die zich in het

verleden hebben voorgedaan, te voorkomen. Mijn vraag aan alle betrokkenen die de komende periode medewerking zullen verlenen aan ons onderzoek, bijvoorbeeld door vragenlijsten in te vullen, een interview te geven of persoonlijke documenten op te sturen, is om het ons gewoon te laten weten als u vindt dat sommige dingen beter of anders hadden moeten. De commissie kan dan kijken of er iets veranderd moet worden. Zo werken we aan wederzijds vertrouwen. Dat is onze inzet, en hopelijk die van iedereen die aan het onderzoek meedoet.

In dit bulletin vertellen we over de deelonderzoeken die gestart zijn en de onderzoeksinstituten die voor de commissie aan het werk zijn. Ook informeren we u over de website die de commissie hierover maakt en hoe u een bijdrage aan het onderzoek kunt leveren.

HET ONDERZOEK

In het eerste bulletin vertelden we over de opdracht die de commissie heeft gekregen van de minister. We legden ook uit hoe we het onderzoek in drie delen hebben opgeknipt.

- Het deelonderzoek *Historische bronnen* onderzoekt documenten uit de geschiedenis.
- Het deelonderzoek *Personen bevragen* verzamelt de persoonlijke ervaringen van mensen.
- Het deelonderzoek *Hedendaagse Perspectieven* bekijkt hedendaagse opvattingen over de omgang met deze geschiedenis.

Inmiddels is voor elk deel een onderzoeksinstituut gevonden. Hier stellen we die graag aan u voor.

HET DEELONDERZOEK NAAR HISTORISCHE BRONNEN DOOR HET IISG

Dit onderzoek wordt gedaan door een team van ongeveer tien onderzoekers die werken voor het Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis (IISG). Zij gaan op zoek naar de geschiedenis in archieven. Ze zoeken stukken over wet- en regelgeving. Ze kijken naar verslagen en reglementen van organisaties die iets te maken hadden met afstandsmoeders en afstandskinderen. Ze zoeken ook naar dossiers van afstand en adoptie.

In hun eindverslag beschrijven zij de geschiedenis van afstand en adoptie zoals die uit archieven en andere documenten naar voren komt. Wat waren de regels die golden? Hoe werd er met afstand en adoptie omgegaan? Hoe werd er gedacht over afstand en adoptie en de mensen die daarbij betrokken waren? Zo dragen ze bij aan het antwoord op de vragen van de commissie: wat is er gebeurd? En hoe heeft het kunnen gebeuren?

Alle dossiers en andere persoonlijke documenten die de onderzoekers onder ogen krijgen, worden geanonimiseerd. Ze noteren geen persoonlijke gegevens. Dit betekent ook dat ze na hun onderzoek geen uitspraken kunnen doen over individuele gevallen.

Hebt u nog documenten uit de periode 1956 tot 1984 die te maken hebben met afstand en adoptie? Bijvoorbeeld foto's, Ansichtkaarten, brieven of dagboek aantekeningen uit die jaren of correspondentie met instanties uit die tijd? Daar zijn de onderzoekers benieuwd naar. Na de zomer kunt u zich via de nieuwe website van de commissie aanmelden om documenten uit die tijd met de onderzoekers te delen. Natuurlijk moeten de onderzoekers hier heel zorgvuldig mee omgaan. Zij zullen precieze afspraken met u maken over hoe ze uw documenten of een kopie daarvan kunnen bekijken, ze zullen nooit persoonlijke gegevens bekend maken, en de documenten zullen altijd van u blijven.

HET DEELONDERZOEK PERSONEN BEVRAGEN DOOR ATRIA ISM UVA

In het deelonderzoek *Personen bevragen* worden persoonlijke ervaringen van mensen verzameld. Een team van vijf onderzoekers van Atria, het kennisinstituut voor emancipatie en vrouwengeschiedenis, voert dit onderzoek uit. Atria werkt hiervoor samen met een deskundige op het

gebied van de ontwikkeling van kinderen, die als hoogleraar verbonden is aan de Universiteit van Amsterdam.

De onderzoekers verzamelen persoonlijke ervaringen van mensen die te maken hebben gehad met afstand en adoptie in de periode 1956 tot 1984. Dit deelonderzoek gaat dus over de ervaringen van moeders en vaders die een kind hebben afgestaan en van mensen die als kind afgestaan werden. En ook gaat het over de ervaringen van mensen die een afstandskind opvoeden, bijvoorbeeld als adoptieouder of pleegouder en van andere mensen die van heel dichtbij met de afstand en adoptie te maken kregen, zoals familieleden.

Zo kunnen we een antwoord geven op de vraag van de commissie: Hoe hebben afstandsmoeders, geadopteerde en niet geadopteerde afstandskinderen, hun families,

afstandsvaders, pleegouders en adoptieouders de afstand, pleegzorg en/of adoptie ervaren in de periode waarin die zich afspeelden en daarna?

De onderzoekers voeren dit onderzoek uit met behulp van vragenlijsten en interviews.

Mensen die een bijdrage willen leveren aan dit deelonderzoek kunnen zich na de zomer via de nieuwe website van de commissie aanmelden om een vragenlijst over hun persoonlijke ervaringen in te vullen. Ook kunnen mensen van wie het verhaal al is opgeschreven in het vorige stopgezette onderzoek, dit verhaal bij hun vragenlijst naar deze onderzoekers inzenden. Alle ingevulde vragenlijsten worden gebruikt in dit onderzoek. Als u besluit om een eerder opgeschreven verhaal opnieuw in te sturen, dan zullen de onderzoekers dat verhaal ook gebruiken voor het onderzoek.

Naast de informatie uit de vragenlijsten en uit de daarbij ingestuurde persoonlijke verhalen gebruiken de onderzoekers informatie uit een beperkt aantal interviews. Ze zullen spreken met mensen die op verschillende manieren te maken hebben gehad met afstand en adoptie, zoals een aantal afstandsmoeders, een aantal afstandskinderen, een aantal afstandsvaders en een aantal pleeg- of adoptieouders. Zo willen de onderzoekers een compleet beeld krijgen van wat afstand en adoptie betekende in de levens van vele mensen.

Ook in dit deelonderzoek geldt dat er geen persoonlijke gegevens bekend gemaakt worden, alle informatie die u geeft wordt anoniem verwerkt.

HET DEELONDERZOEK NAAR HEDENDAAGSE PERSPECTIEVEN DOOR DE UNIVERSITEIT MAASTRICHT

Het derde deelonderzoek richt zich op het *heden*. Hoe kijken betrokkenen vandaag de dag naar hoe er wordt omgegaan met de geschiedenis van binnenlandse afstand en adoptie? Hoe praten we er nu over en wie komt er aan het woord? Dit deelonderzoek wordt uitgevoerd door drie onderzoekers

verbonden aan de vakgroep Health, Ethics and Society van de Universiteit Maastricht.

De onderzoekers verzamelen informatie over hoe er de laatste jaren is gedacht, geschreven en gediscussieerd over de geschiedenis van binnenlandse afstand en adoptie. De verschillende opvattingen lezen zij in bijvoorbeeld weblogs, opiniestukken of verslagen van Tweede Kamerdebatten. Ook doen ze interviews met een aantal betrokken partijen over hoe we in ons land de laatste jaren omgingen met deze geschiedenis, en wat een goede manier kan zijn om vanaf nu met deze geschiedenis om te gaan. Aan het eind van hun onderzoek beschrijven ze de perspectieven en ideeën die de verschillende betrokken partijen hierover hebben. Ook in dit onderzoek zullen interviews geanonimiseerd worden verwerkt.

WIE KAN ER MEEDOEN AAN HET ONDERZOEK?

Iedereen die direct betrokken was bij afstand en adoptie in de jaren 1956 tot 1984 kan een bijdrage leveren aan dit onderzoek.

Uw persoonlijke ervaringen als afstandsmoeder, als afstandskind, als afstandsvader, als pleeg- of adoptieouder of als familielid of andere naaste in die jaren zijn belangrijk voor dit onderzoek.

HOE KAN IK ME AANMELDEN?

Er komt een speciale website. Daarop zetten we de informatie over het onderzoek, over hoe het leveren van een bijdrage aan het onderzoek precies werkt en hoe de onderzoekers ervoor zorgen dat uw informatie te allen tijde veilig is bij hen. De website is in september klaar en we berichten u in bulletin nummer 3 als het zover is. Via die website kunt u dan op een eenvoudige manier laten weten dat u een bijdrage wilt leveren aan het onderzoek.

Op de nieuwe website zult u dus nog meer informatie over het onderzoek vinden. En als u nog vragen hebt over het onderzoek, kunt u bij de commissie terecht. De contactgegevens staan hieronder.

CONTACT MET DE COMMISSIE

Vragen over het onderzoek kunnen naar: info@cbaa.nl

Aanmelden voor het bulletin kan via: bulletin@cbaa.nl